

**Preventívny program
primárnej prevencie školy na riešenie sociálno-patologických
javov a kriminality
šk.r. 2016/2017**

I. Pojem sociálno-patologické javy

Sociálno-patologické javy sú: chorobné, defektné a chybné javy, ktoré nie sú v súlade s morálkou spoločnosti, narušujú vzájomné vzťahy medzi ľuďmi a prostredím a ľuďmi navzájom.

Môžu súvisieť s prečinmi a s páchaním trestných činov. Môžu to byť tiež poruchy správania jednotlivcov od narodenia alebo získané počas života.

Do obsahu pojmu zahrňame všeobecne tieto nežiaduce javy:

- drogová závislosť
- násilie a agresivita medzi žiakmi
- rôzne formy rasizmu, intolerancie a diskriminácie
- narušená kvalita vzťahov medzi rodičmi a deťmi
- patologické hráčstvo

I.Príčiny sociálno-patologických javov v školách

Na vzniku sociálno-patologických javov v školách sa podieľajú:

1. Vonkajšie činitele:

- rodina - štýly rodinnej výchovy
  - patologické rodinné prostredie
  - nízka pripravenosť rodičov na výchovu dieťaťa
- škola - predimenzované učivo

- učitelia nepripravovaní na výchovne pôsobenie

- vystresovaní, demotivovaní a unavení učitelia a žiaci

- partia: - agresivita, vandalizmus a kriminalita
  - drogové závislosti
  - promiskuita
- média: - denne prezentovaná agresia a násilie

- predkladanie negatívnych vzorov

2. Vnútorne činitele:

- dedičná podmienenosť
- poruchy centrálného nervového systému
- dispozície k neurózam a psychózam

II. Zásady tvorby preventívneho programu primárnej prevencie školy

Preventívny program školy zahŕňa v sebe význam preventívnych aktivít, ich ciele a cieľovú skupinu, pre ktoré je určený.

1. Preventívne aktivity sú zamerané na:

- výchovno-vzdelávacie programy zamerané na prevenciu drogových závislostí, predchádzanie všetkých foriem násilia, intolerancie, diskriminácie, rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie
- vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy v oblasti prevencie sociálno-patologických javov
- preventívne programy v oblasti zdravého spôsobu života
- záujmová a mimoškolská aktivita študentov, školské športové podujatia

2. Cieľ preventívnej aktivity

Pod cieľmi preventívnych aktivít rozumieme spôsob, akým preventívne aktivity realizujeme.

Základnými cieľmi prevencie na strednej odbornej škole sú:

- a) Poskytnutie základných informácií o vplyve drog na zdravie človeka, o ich nebezpečenstve a škodlivosti.
- b) Podporovanie rozvoja sociálnych a komunikačných zručností.
- c) Poskytovanie informácií o trestnoprávnej zodpovednosti.
- d) Poskytnutie základných informácií o šikanovaní.
- e) Zdôrazňovanie zdravého životného štýlu.
- f) Vytváranie príležitostí pre voľno-časové aktivity.
- g) Vytváranie a realizácia preventívnych aktivít v spolupráci s krajskou políciou a úradom práce a rodiny.

3. Cieľová skupina

je skupina žiakov so zvýšenými tendenciami k užívaniu návykových látok a z problémových rodín.

4. Obsah preventívneho programu:

Obsah sa vzťahuje na témy:

Prevenca šikanovania, Príťažlivosť drogy, Trestno – právna zodpovednosť mládeže, Záškoláctvo, Zdravý spôsob života

5. Každá preventívna aktivita bude obsahovať:

- stručnú charakteristiku
- výchovno-vzdelávací cieľ
- výchovno-vzdelávacie metódy
- organizačné formy
- pomenovanie cieľovej skupiny
- termín realizácie

III. Autoevalvácia preventívneho programu školy

Preventívna stratégia je cielená na zmenu správania sa žiakov. Priebeh autoevalvácie a výsledkov preventívneho programu možno zhrnúť do týchto základných bodov:

- a) vymedzenie pôsobenia vzhľadom na vek, pohlavie, triedu a pod.
- b) určenie spôsobov zhromažďovania kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov
- c) popis realizácie preventívnej intervencie a zhodnotenie vplyvu na žiakov

Hodnotenie výstupov:

- a) prospech žiakov
- b) prejavy správania (výchovné opatrenia, záškoláctvo, šikanovanie)
- c) zmeny v správaní
- d) postoje a hodnoty (pozitívna sebarealizácia)
- e) výskyt sociálno-patologických javov v širšom spoločenstve (napr. za celú školu)
- f) postoje cieľovej skupiny k preventívnym aktivitám

IV. Prevencia a učebné osnovy

Témy prevencie možno uplatniť v každom vyučovacom predmete. Medzi kľúčové oblasti patria:

- oblasť etickej a občianskej výchovy
- oblasť spoločenskovedná - komunikácia a sociálne zručnosti
- oblasť sociálno-právna, právne normy a sociálno-patologické javy
- oblasť zdravého životného štýlu

V. Stratégia riešenia primárnej prevencie sociálno-patologických javov v škole

Súčasný stav existencie a nárastu sociálno-patologických javov v školách nás upozorňujú na to, že niečo robíme zle a preto je nevyhnutné začať realizovať premyslený program vo vzájomnej koordinácii s týmito inštitúciami: CPPP a P Čadca, Kysucké Nové Mesto, Žilina, metodicko-pedagogické centrá, mestská a okresná polícia, občianske združenia, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca, Žilina.

Dlhodobý proces odstraňovania sociálno-patologických javov na SOŠ drevárskej a stavebnej Krásno nad Kysucou bude prebiehať v týchto oblastiach:

1. Organizácia a riadenie školy - aktivity vedenia školy, prieskumy sociálno-patologických javov, vzdelávanie učiteľov, informovanosť rodičov
2. Kontinuálne vzdelávanie – vzdelávacie aktivity pre pedagogických zamestnancov realizovaných CPPP a P, metodickými centrami a políciou
3. Príprava preventívnych výchovno-vzdelávacích programov pre učiteľov, výchovného poradcu a ich praktická realizácia
4. Osvetová činnosť – stála informovanosť učiteľov, rodičov, žiakov o sociálno-patologických javoch a ich následkoch pre žiakov a učiteľov
5. Zapojenie školských médií – školský rozhlas, školský časopis, www stránka školy
6. Pravidelný prieskum sociálno-patologických javov v škole – s dôrazom na drogy, násilie, záškoláctvo a šikanovanie, jeho vyhodnotenie a prijatie príslušných opatrení
7. Špecifické aktivity na odstraňovanie sociálno-patologických javov zo školy - telefonický a osobný kontakt, činnosť žiackej školskej rady, záujmová a mimoškolská činnosť, vlastné akcie žiakov

VI. Spolupráca školy a rodičov

Napriek všetkým opatreniam sa zvyšuje počet žiakov, ktorí majú skúsenosti s užívaním drog – legálnych (cigarety, alkohol) i nelegálnych a znižuje sa ich veková hranica. K ďalším závislostiam patria patologické hráčstvo –gambling, nadmerné hranie počítačových hier, surfovanie na internete. Tu síce nehrozí priame ohrozenie zdravia, ale žiaci postupne zanedbávajú školskú dochádzku, strácajú sociálne zručnosti, chýba im reálny pohľad na život a medziľudské kontakty.

Predpokladom prevencie preto musí byť spolupráca rodičov a školy!

Rodičia očakávajú od školy:

- že bude bezpečným miestom, kde nebudú dostupné drogy, alkohol a cigarety
- že škola bude používať postupy, ktoré majú zmysel a sú účinné
- že rodičom poskytne informácie o prevencii a poradí, kde hľadať pomoc
- že bude dbať na kvalitné a zmysluplné vzdelávanie, zdravý spôsob života, vhodné trávenie voľného času
- že škola bude s rodičmi v stálom kontakte

Naša škola sa zaväzuje poskytnúť rodičom splniť tieto očakávania.

Škola od rodičov očakáva:

- že vytvoria svojim deťom také podmienky, aby chodili do školy pripravení, oddýchnutí
- že budú mať prehľad, ako a s kým trávajú ich deti voľný čas
- že rodičia podporia prácu pedagógov, podporia ich autoritu a prípadné nedorozumenia budú riešiť priamo v škole

VII. Záver preventívneho programu primárnej prevencie

1. S týmto program oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci na úsekových poradách TV, OV, CVČ.
2. Triedni učitelia sú povinní s ňou oboznámiť žiakov na triednických hodinách na začiatku školského roku, v školskom roku 2016/2017 najneskôr 30. septembra 2016 a rodičov na rodičovských združeníach.
3. S programom oboznámená Žiacka rada v šk.r. 2016/2017, Rada rodičov, Rada školy.

PREVENÍVNE CIELENÉ AKTIVITY
primárnej prevencie na škole

Stručná charakteristika	Výchovnovzdelávací cieľ	Metódy	Formy	Termín	Cieľ.skupina
Plán pre 14. – 18. roč. žiakov v súlade so stratégiou boja proti drogám na šk.r. 2016/2017	Získanie zručností ako odmietnuť drogy a iné návykové látky	práca s literatúrou	Tvorba programu	augustseptember	výchovný por,koordinátor PP, tr.učítelia
„Záleží na každom z vás“ Prevencia fajčenia a alkoholizmu	Získať informácie od žiakov a ich skúsenosti s fajčením a používaním	slovná	rozhovor, triednické hodiny	september	1. ročník
	alkoholu				
„Poznám svoje dieťa?“ Základné informácie o vplyve drog na zdravie detí, o ich nebezpečenstve a škodlivosti	Zvýšiť informovanosť rodičov o danej problematike	slovná	prednáška	september	rodičia na ZRPŠ
„Môžeme byť všetci kamaráti“ Formovanie medziľudských vzťahov	Upevniť priateľstvo spolužiakov	problémové	hodiny ETV	september	1. a 2. ročník
„Chcem ťa spoznať“ Prieskum o výskyte šikanovania	Zistiť kto v triede šikanuje	samostatná	dotazník	október	1. ročník

Deň športu futbal– celoškolský turnaj	Spoločné športovanie, vzájomná komunikácia, radosť z pohybu	pohybová činnosť	futbal	október	1.až 4. ročník
Autogénny tréning proti stresu a vyčerpanosti	Riešenie konfliktov problémových o správania	pohybové činnosti	hodiny TŠV	október apríl	1. až 4. ročník
Účelové cvičenie v prírode	Poznať širšie okolie školy, prostredie na relaxáciu a pohyb	pohybové aktivity	turistika	október jún	1.až 3.ročník

Stručná charakteristika	Výchovno-vzdelávací cieľ	Metódy	Formy	Termín	Cieľ.skupina
„Neznalosť zákona neospravedľuje“ Šikanovanie a vydieranie – začiatok trestnej činnosti	Poznať šikanovanie a vydieranie ako trestný čin podľa § 235, 237	slovná, demonštračná	beseda s PZ	november	1.až 4. ročník
„Fajčenie už nie	Zdôrazňovanie škodlivosti	rozhovor	triednické	november	1. a 2. ročník

je moderné“ Medzinárodný deň bez fajčenia XI.	fajčenia		hodiny		
„Zdravie nad všetko“ Dôležitosť zdravého spôsobu života	Zdôrazňovanie zdravého životného štýlu	slovná	prednáška	december	1.ročník
„Zákerná a nepoznaná“ Príťažlivosť drogy pre dospelujúcu mládež	Ochrana detí a mládeže pred používaním narkotík a psychotropných látok	samostatná	dotazník	december	2. ročník
Svetový deň proti AIDS 1.12.	Zodpovedný výber partnera, výchova k sexuálnemu zdraviu	slovná, demonštračná	beseda	december	3.až 4. ročník

<p>„Dokážem sa správne rozhodnúť“ Pestovanie vôle, uskutočňovanie svojich predsavzatí a životných cieľov</p>	Upevniť sebaovládanie v rôznych životných situáciách	rozhovor	triednické hodiny	január	3.-4. ročník
<p>„Aj ja sem patrí“ Pomoc žiakom zo slabších sociálnych pomerov</p>	Naučiť ich vyrovnáť sa s neúspechom, prekonávať prekážky a nevzdať sa vzdelania	slovná	rozhovor s vých. poradcom	podľa potreby	1.až 4.ročník
<p>„Každý má právo na život“ Predchádzanie všetkým formám násillia, intolerancie, diskriminácie, rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie</p>	Naučiť žiakov správne postoj k ľuďom bez rozdielu rasy a náboženstva	rozhovor	beseda	február	problémové triedy, C PPPaP
<p>„Športom k zdraviu“ Rozšírenie voľno časových aktivít (hry, šípky,...)</p>	Zistiť na sebe pozitívny vplyv športu a oddychu	pohybová činnosť	hodiny TŠV	priebežne	1.až 4.ročník

Stručná charakteristika	Výchovno vzdelávací cieľ	Metódy	Formy	Termín	Cieľ.skupina
<p>„Ako ďaleko je do Šanghaja“ (autor Tomáš Tomašových, vydavateľstvo Belimex, Bratislava,2000) Denník drogového závislého chlapca</p>	Uvedomiť si súčinnosť príčiny a následku	práca s knihou	hodiny ETV	február	2. ročník

<p>„Zober loptu a nie drogy“ Športové súťaže: v stolnom tenise, florbabale, futbale, volejbale Svetový deň zdravia IV.</p>	<p>Pochopiť význam zdravia pre pohyb a život</p>	<p>pohybová činnosť</p>	<p>turnaj</p>	<p>priebežne</p>	<p>1.až 4.ročník</p>
<p>„Ako byť sám sebou“ Využívanie doplnkových učebných textov v Programe CESTY</p>	<p>Naučiť žiakov sebazoznaniu a sebaovládaniu</p>	<p>práca s literatúrou, problémová, analytickosyntetická</p>	<p>hodiny ETV</p>	<p>priebežne</p>	<p>1.a 2.ročník</p>
<p>„Som múdry, dospelý človek“ Ako si zvýšiť schopnosť sebaovládania</p>	<p>Vedieť riešiť osobné a emočné problémy</p>	<p>slovná, demonštračná</p>	<p>prednáška</p>	<p>marec</p>	<p>3.až 4.ročník CPPPpP</p>
<p>„Pokoj v duši“ Jogové cvičenia na uvoľnenie napätia</p>	<p>Dosiahnuť duševnú vyrovnanosť</p>	<p>pohybová činnosť</p>	<p>hodiny TŠV</p>	<p>apríl</p>	<p>1.až 4.ročník</p>
	<p>Opätovné</p>				
<p>„Svetový deň bez tabaku“ 31.5.</p>	<p>zdôrazňovanie škodlivosti fajčenia pre organizmus a krásu</p>	<p>slovná, demonštračná</p>	<p>beseda s odborníkom</p>	<p>máj</p>	<p>výber</p>
<p>„Viem si vybrať“ Divadelné predstavenie, koncert</p>	<p>Poznať ľudské práva</p>	<p>skupinová</p>	<p>divadelné predstavenie</p>	<p>jún</p>	<p>1.až4.ročník</p>

„Lúčime sa s vami“ Tradičný volejbalový zápas medzi učiteľmi a žiakmi	Radosť zo športu a dobrých vzájomných vzťahov	pohybová činnosť	zápas	jún	učitelia a výber žiakov
--	---	------------------	-------	-----	-------------------------

Do cieľovej skupiny budú podľa výberu aktivít zaradení i žiaci nadstavbového štúdiá I. St, II. Ad,

Vysvetlivky:

CPPP a P – Centrum pedagogicko-psychologickej poradne a prevencie

MPC – Metodicko-pedagogické centrum

PZ - Policajný zbor

ÚPSVaR - Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

PP – Primárna prevencia

PJ - Sociálno-patologické javy

Vypracovala : Ing. Jana Majtanová, výchovný poradca školy